

HIFZIJA HASANDEDIĆ (1915 - 2003)

Slijedeći misao da su učenici ljudi nasljednici vjerovjesnika sklapamo 19. oktobra 2003. godine stranice životne hronologije profesora Hifzije Hasandedića, kojega su još od milja zvali živa legenda Mostara i Hercegovine.

Svoj boravak na zemlji opravdao je svojim dugogodišnjim radom, čiji rezultati osvjetljavaju prošlost sa svim njenim vrijednostima, materijalnim i duhovnim, a koje su istovremeno i putokaz i smjernice onima željnim rada i nauke. Profesor Hifzija Hasandedić rođen je 1915. godine u Jablanici. Osnovno obrazovanje stekao je u Jablanici, a srednje i više u Sarajevu. Maturu je polagao 1935. godine u Gazi Husrev-begovoj medresi a zatim je završio Višu šerijatko-teološku akademiju u Sarajevu. Nakon završenog studija radio je u Mostaru u građanskoj školi kao vjeroučitelj u periodu od 1940-1945. godine. Međutim svoj istinski senzibilitet i ljubav prema istraživačkom radu ispoljio je u radnom periodu od 1954. do 1976. radeći u Arhivu Hercegovine u Mostaru.

Njegov primarni rad sastojao se u prikupljanju, selektiranju i izučavanju historijske i rukopisne građe pisane na orijentalnim jezicima: arapskom, turskom i perzijskom. Tek nakon uvida u ovu građu i spoznaje njenog značaja i vrijednosti za kulturnu, društvenu i političku historiju ove regije, počeo je intenzivnije da je prikuplja po kućama, privatnim bibliotekama i na svim drugim mjestima gdje se ona mogla naći. Svoj dugotrajan rad posvećen izučavanju kulturne, materijalne i političke historije nekadašnjih hercegovačkih oblasti i ljubav prema njima pretočio je u brojne naučne radove, objavljivane u stručnim i naučnim časopisima, relevantnim za izučavanje duhovne i materijalne historije, zatim u nekoliko knjiga koje predstavljaju sačuvano pamćenje o islamskoj baštini iz perioda kada su današnji dijelovi Hrvatske, Crne Gore i Hercegovine činili teritorij Osmanske države u zasebno izdvojenim administrativnim jedinicama: Hercegovačkom i Kliškom sandžaku, u kojima su, u periodu srednjovjekovne bosanske države, gospodarili bosanski velikani porodice Kosača.

Godine 1977. štampan je Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Arhiva Hercegovine, u kojem je profesor Hasandedić kataloški obradio rukopisni fond Arhiva Hercegovine, Muzeja Hercegovine, Provincijalata herecegovačkih franjevaca, zatim privatnih biblioteka porodica: Bišćević, Kajtaž i Muslibegović. Katalog sastoji 756 kataloških jedinica. Za materijalnu i duhovnu historiju Mostara veoma je značajna njegova monografija *Spomenici kulture turskog doba u Mostaru*, koja je objavljena 1980. godine. Knjiga *Muslimanska baština Bošnjaka u istočnoj Hercegovini*, koja je objavljena 1990. godine govori o historiji Stoca i okoline, Ljubinja i okoline, Nevesinja i okoline, Bileća, Gacka i Cernice. Svoje kazivanje o historiji navedenih naselja bazirao je na pisanim izvorima sadržanim u sidžilima, vakufnamama i predanjima koja su uspjela preživjeti protok vremena. Veoma su dragocjena njegova kazivanja o vjerskim objektima u ovim naseljima, zatim okulturno- -prosvjetnim, socijalno-humanitarnim, zdravstvenim i privrednim objektima koji su predstavljali urbanu osnovu i dalju nadgradnju navedenih naselja. Najveći dio tih objekata je nasilno uništen i spomen o njima ostaće sačuvan u ovoj knjizi. Muslimanska baština Bošnjaka u južnoj (srednjoj) Hercegovini, objavljena 1997. godine obrađuje vakufske objekte i tradiciju Bošnjaka u Blagaju i okolini, Počitelju i okolini, Čapljini i okolini, zatim u Neumu i Kleku.

Muslimanska baština Bošnjaka II - Herceg Novi i okolina, Vrgorac i okolina, Imotska krajina, Makarsko primorje, Zapadna Hercegovina, objavljena 1999. godine govori o islamskom naslijeđu na ovim prostorima koji su nekada bili sastavni dijelovi srednjovjekovne bosanske države. Slijedom historiskih događanja život Bošnjaka na ovim prostorima je sužavan i onemogućavan, pa je konsekventno tome uništavano ili uzurpirano i njihovo nasijede. O životu Bošnjaka na ovim prostorima u nekim mjestima tragovi su se sačuvali kako autor ističe, samo u toponimima, a ostat će zapisani i u redovima ove knjige.

Monografija *Mostarski vakifi i njihovi vakufi*, objavljena 2000. godine registrira vakufe koji su nastajali u Mostaru, zahvaljujući kojima je i nastalo ovo naselje, govori o njegovu značaju za dalji urbani, ekonomski, prosvjetni i socijalni razvoj Mostara. U ovoj studiji profesor Hasandedić je registrirao i stradanja preostalih vakufskih objekata u Mostaru u toku agresije 19992-1995. g.

U svim svojim studijama profesor Hasandedić je sačuvao ljepotu ljudskog uma i dragocjenost ljudskog rada i pregalaštva namijenjenog

dobru ljudske zajednice. U svom životu nije gradio džamije ni medrese, kamene kule ni mostove, ali je ljubavlju i radom sagradio duhovne mostove ka budućim generacijama. On i nije napustio ovaj naš prostor. Stalno je prisutan i kroz svoja djela razgovara sa ljubiteljima prošlosti o onome čega više nema, a moglo je biti, objašnjava, i nenamjerno i nesvjesno, uči kako treba da se živi. Zbog svega toga trajno je ugraviran u bosansko-hercegovački duhovni pejzaž.

Hatidža Čar-Drnda

